

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА
В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ:
ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету
біоресурсів і природокористування України*

**Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни
та глобальних викликів**

**25 травня 2023 року
Київ, Україна**

Організатор конференції:

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу: мат. Міжн. наук.-практ. конф., секція 4: Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів (м. Київ, 25 трав. 2023 р.). Київ, 2023. С. 358.

Матеріали конференції подано в авторській редакції.

У збірнику подано результати обговорення актуальних проблем, перспектив і шляхів забезпечення продовольчої та екологічної безпеки в умовах війни, плану відновлення України, сталого розвитку світу в контексті глобальних і регіональних викликів, трансформації суспільства та формування нової парадигми розвитку.

Редакційна колегія:

Ніколаєнко С. М. (відповідальний редактор), Кваша С. М., Кондратюк В. М., Ткачук В. А., Шинкарук В. Д., Барановська О. Д., Баль-Прилипка Л. В., Братішко В. В., Глазунова О. Г., Гриценко І. С., Діброва А. Д., Євсюков Т. О., Каплун В. В., Коломієць Ю. В., Кононенко Р. В., Васишин Р. Д., Мельник В. І., Остапчук А. Д., Отченашко В. В., Рудик Я. М., Ружило З. В., Савицька І. М., Тонха О. Л., Цвіліховський М. І., Яра О. С.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ
ВІДБУДОВИ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету біоресурсів
і природокористування України*

Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів

Відповідальний за випуск: **Отченашко В. В.**

© НУБіП України, 2023.

УДК 376-056.313(477)159.98

ЗООТЕРАПІЯ ЯК ФОРМА НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Олійник О.О., кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології (okleons777@gmail.com)
*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ*

У зарубіжній інвайронментальній психології широкого розповсюдження набула ідея біофілії про вроджену установку людини щодо взаємодії з природою в цілому та іншими живими організмами, зокрема. Відтак, перебування на природі, суб'єктивне переживанням близькості із нею сприяє психологічному благополуччю людини, набуттю психоемоційної рівноваги тощо; тоді як відчуження від природи може призводити до дезадаптивного функціонування особистості. Особливу роль у поліпшенні психоемоційного і соматичного стану людини відіграє її взаємодія із живою природою.

Зоотерапія є однією з видів терапії, яка розглядає використання тварин як засіб лікування з метою поліпшення когнітивних, емоційних та соціальних функцій людини. Дія лікувального впливу тварин на людину може бути цілеспрямованою і неспрямованою. Неспрямована зоотерапія – це взаємодія з тваринами в домашніх умовах, яка здійснюється без усвідомлення або цілеспрямованого розуміння їх терапевтичного значення. Для спрямованої зоотерапії використовують спеціально навчених тварин за конкретними терапевтичними програмами. У залежності від того, які саме тварини використовуються, спрямована зоотерапія поділяється на окремі види: іпотерапія (використання коней), каністерапія (використання собак), фелінотерапія (використання котів), дельфінотерапія (взаємодія з дельфінами), апітерапія (використання бджіл), терапія рептиліями (переважно зміями), гірудотерапія (спосіб лікування пацієнтів із використанням п'явок) тощо.

Властивості зоотерапії дозволяють здійснювати кінезіологічний вплив, сприяють зниженню м'язової напруги, оволодінню новими психомоторними навичками. Серед функцій зоотерапії виділяють такі:

- психофізіологічну – взаємодія з тваринами ефективно впливає на зниження стресу, допомагає нормалізувати роботу нервової системи;
- психотерапевтичну – сприяє гармонізації міжособистісних відносин;
- реабілітаційну – контакти з тваринами є додатковим каналом взаємодії людини з навколишнім світом, що сприяє психічній і соціальній реабілітації;
- задоволення потреби в компетентності – виражається у смоствердженні, є однією з найважливіших потреб людини;
- самореалізації – сприяє реалізації свого внутрішнього потенціалу, задоволенні соціальної потреби у прийнятті та значущості;
- комунікативну – тварини виступають партнерами по спілкуванню [2, с.161–162].

Варто звернути увагу на роль зоотерапії зоотерапії у медико-психологічній реабілітації дітей та підлітків, зокрема на її фізичну та емоційну складові. Адже, їзда на конях, плавання з дельфінами сприяють тренуванню і розвитку певних груп м'язів. Тактильний контакт з тваринами (кіньми, собаками, кішками, дельфінами) є для дітей позитивним емоційним чинником, сприяє їх інтелектуальному розвитку [1].

Для реабілітації людей, які пережили серйозні психологічні потрясіння (у період війни); для терапії дітей і дорослих, які , мають психосоматичні розлади, захворювання

нервової системи, порушення мовлення, захворювання опорно-рухового апарату, страждають на аутизм, ДЦП, олігофренію і синдром Дауна та для покращення функціональності їх серцево-судинної системи активно використовується дельфінотерапія. Унікальність дельфінів полягає в тому, що вони легко йдуть на контакт, здатні відчувати настрій людини, в наслідок чого знаходять індивідуальний підхід до партнера. Важливу роль у лікуванні людей відіграє ультразвуковий вплив дельфінів – він посилює потік ферментів і гормонів через мембрани клітин, викликаючи метаболічний лікувальний ефект [3]. Не менш важливою перевагою дельфінотерапії є гідромасаж шкіри і внутрішніх органів. Адже під час руху дельфіна створюються зони турбулентності – різноспрямовані потоки води, що модулюються хвостовим плавцем [2, с. 163; 3].

Останнім часом спостерігається інтенсивний розвиток зоотерапії, набуває популярності використання різноманітних її видів у лікуванні психічних і соматичних захворювань людей, оптимізації їх психоемоційного стану. Цьому сприяє поява нових методів наукових досліджень особливостей взаємовідносин людини та тварин, вивчення впливу тварин на соматичний і психічний стан людини.

Перелік посилань

1. Кожина А. М., Черкасова А. А. Канистерапія в системі реабілітації тривожних і депресивних расстройств у підлітків. *Модель психосоціальної реабілітації дітей з різними психічними і поведінковими расстройствами* : I Міжнародна конференція, Харків, 7-8 листопада 2013 г. / Національна Ліга психотерапії, психосоматики і медичної психології України [и др.]. Харків, 2013. С. 79–81.
2. Лабінський А. Й., Грицина М. Р., Гутий Б. В., Лабінська Г. Б. Анімалотерапія – перспективний напрямок реабілітаційного лікування людини. *Науковий вісник ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького. Серія: Економічні науки*, 2019, т 21, № 92. С. 160–164.
3. Романчук О. П., Василевська Н. Ю., Сорокін М. Ю., Подгорна В. В. Вплив дельфінотерапії на функціонування серцево-судинної системи дітей з різними ураженнями ЦНС. *Науково-практичний журнал «Медична реабілітація, курортологія, фізіотерапія»*, 2011. № 3 (67). С. 10–13.